ATKLĀSME UN INSPIRĀCIJA

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Ebr. 1:1, 2; 2. Tim. 3:15–17; 2. Pēt. 1:18–21; 2. Moz. 17:14; Atkl. 1:19; Ec. 4:1–8.

ATMIŅAS PANTS:

"Jēzus Kristus atklāsme, ko Viņam devis Dievs, lai rādītu Saviem kalpiem, kam jānotiek drīzumā un ko Viņš, sūtīdams Savu eņģeli, darījis zināmu Savam kalpam Jānim, kas apliecinājis Dieva vārdu un Jēzus Kristus liecību, visu, ko viņš redzējis" (Atkl. 1:1, 2).

Apustulis Jānis bija daļa no divpadsmit apustuļu iekšējā loka (Lk. 8:51; Mt. 17:1; Mt. 26:36, 37). Pēc Kristus debesbraukšanas viņš turpināja savu kalpošanu Jeruzalemē. Tomēr pirms pilsētas krišanas (70. g. p. m. ē.) viņš pārcēlās uz Efezu, lai Romas provincē Mazāzijā pārraudzītu draudzes. Romas imperatora Domiciāna valdīšanas laikā, kad notika kristiešu vajāšanas, apustulis tika izsūtīts uz Patmas salu Egejas jūrā.

Patmas salā Jānis saņēma īpašas pravietiskas vēstis, kas bija adresētas ne tikai septiņām Mazāzijas draudzēm, bet arī kristiešiem visos laikmetos (Atkl. 1:1–3, 9–11). Pravietiskā vēstījuma pārraides ķēde, kuras daļa bija Jānis, izskatījās aptuveni šādi: Dievs Tēvs, Jēzum Kristum, eņģelim, apustulim Jānim un lasītājiem un klausītājiem. Tas ir klasisks atklāsmes un iedvesmas procesa piemērs, kurā Dievs izmanto praviešus, lai paziņotu Savus vēstījumus cilvēcei.

Šīs nedēļas nodarbībā tiek īpaši izskatīts daudzveidīgais atklāsmes un iedvesmas process, īpašu uzmanību pievēršot mutiskajiem, rakstiskajiem un dramatizētajiem veidiem, kā dievišķais vēstījums ir nodots cilvēkiem.

Iepazīsimies ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 31. oktobrī.

Vispārējā un īpašā atklāsme

*Izlasi Ebr. 1:1, 2. Kāpēc Dievs ir tik ieinteresēts runāt ar mums? Ko Viņš mums saka ar Jēzus un praviešu starpniecību?*_____

_____

Ko Visuma Radītājs grib mums pateikt? Kādēļ Viņš sazinās ar mums? Tādēļ, ka mēs esam krituši cilvēki grēcīgā pasaulē un saskaramies ar nāvi, ciešanām un pārbaudījumiem; tādēļ Dievs runā ar mums, jo Viņš vēlas, lai mēs zinātu, kāpēc mēs esam šeit, kāpēc viss ir tik slikti un kāpēc, neskatoties uz to visu, mēs varam paļauties uz Viņa mīlestību uz mums.

Dieva vispārējā atklāsme, kā tā redzama dabas pasaulē, skaidri liecina par Viņa bezgalīgo varu un gādīgo mīlestību. Ķēniņš Dāvids izsaucās: "Debesis daudzina Dieva godu, un izplatījums izteic Viņa roku darbu" (Ps. 19:1).

Apustulis Pāvils piebilda: "Kopš pasaules radīšanas Viņa neredzamās īpašības, gan Viņa mūžīgais spēks, gan Viņa dievišķība, ir skaidri saredzamas Viņa darbos, tāpēc viņiem nav ar ko aizbildināties" (Rom. 1:20).

Ir arī pārsteidzoši pārdomāt Dieva atjaunojošo spēku, kas izpaužas noslēpumainajos dziedināšanas procesos mūsu pasaulē. Patiešām, "Dieva dziedinošais spēks plūst cauri visai dabai. Ja tiek nocirsts koks, ja cilvēks tiek ievainots vai salauž kaulu, daba uzreiz sāk dziedēt traumu. Pat pirms vajadzības rašanās dziedinošie spēki ir gatavi; un, tiklīdz kāda daļa tiek ievainota, visa enerģija tiek vērsta uz atjaunošanas darbu." (Elena Vaita "Audzināšana" 113. lpp.)

Lai cik skaista un pamācoša var būt dabas pasaule, tā atklāj ne tikai Dieva spēku un mīlestību, bet arī ļaunuma klātbūtni (sk. 1. Moz. 3:14–19; Mt. 13:24–30). Šo divdomīgo vēstījumu var pareizi saprast tikai Dieva īpašās atklāsmes gaismā – gan Jēzū Kristū, Dieva iemiesotajā Vārdā, gan Bībelē, Dieva rakstītajā Vārdā, kas liecina par Viņu (Jņ. 5:39).

Raksti ir inspirēts Dieva vēstījumu ziņojums visiem cilvēkiem cauri gadsimtiem. Tie stāsta mums par pasaules radīšanu un tās traģisko krišanu, kā arī par Dieva brīnišķīgo pestīšanas plānu un mūsu planētas galīgo atjaunošanu. Lai arī daži Bībeles stāsti var būt īsi un selektīvi, tie vienmēr ir uzticami, jo caur tiem mūs uzrunā pats Dievs (sk. 2. Tim. 3:16; 2. Pēt. 1:19–21).

*Lai gan daba noteikti norāda uz Radītāja varas un mīlestības realitāti, kāpēc mums joprojām tik ļoti nepieciešams arī rakstītais Vārds? Ko Vārds mums pasaka tādu, ko tikai daba vien nespētu atklāt?*_____

Iedvesmas process

Daudzas grāmatas un raksti, ne tikai Bībele, ir nonākuši pie mums cauri gadsimtiem. Un tomēr par Dieva Vārdu mēs uzskatām Bībeli. Kas to atšķir no citiem tekstiem?

Izlasi 2. Tim. 3:15–17 un Jēk. 1:17. Kādu svarīgu vēstījumu mums vajadzētu paņemt no šiem pantiem? _____

_____

_____

Lai arī pastāv diskusijas, kā pareizāk būtu tulkot 2. Tim. 3:16, lielākā daļa Bībeles tulkojumu šo fragmentu atveido līdzīgi, uzsverot, ka visa Bībele ir dievišķas izcelsmes (2. Pēt. 1:20, 21).

Kāds Bībeles komentētājs skaidro šādi: "Šķiet ticamāk, ka Pāvils šeit apsver Rakstus kopumā un ka viņš teiktu, ka visi Raksti kopumā ir 'derīgi mācībai, vainošanai, labošanai un pamācībai taisnībā', nevis katrs Rakstu fragments ir noderīgs šādos veidos." (G. W. Knight III, The Pastoral Epistles: A Commentary on the Greek Text (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1992), 445. lpp.)

Bet kā mums būtu jāsaprot iedvesmas process, kas radīja Bībeli? Mums jāatzīst, ka pravietiskā iedvesma ir Svētais Gars, kas palīdz patiesiem praviešiem uzticīgi nodot dievišķos vēstījumus. Šī palīdzība tiek sniegta ne tikai vēstījumu saņemšanas procesā, bet arī to skaidrā paziņošanā saņēmējiem.

Dieva vēstījumi nāca vīzijās un sapņos (4. Moz. 12:6; Jes. 6:1, 8). Dievs izmantoja arī aculieciniekus (1. Jņ. 1:1–3), Svētā Gara iedvesmotus vēsturiskus pētījumus (Lk. 1:1–3) un dievišķus iespaidus prātā (2. Pēt. 1:21). Lai arī kādus līdzekļus būtu izmantojis Svētais Gars, praviešiem un Bībeles autoriem tika doti objektīvi (nevis subjektīvi) patiesības vēstījumi, kas bija jānodod tālāk. Tas nozīmē, ka Dieva vēstījumus Viņa sūtņi nedrīkstēja mainīt vai kā citādi sagrozīt, pat ja viņi izmanto savus vārdus, lai tos formulētu.

Uzdevums nodot pravietiskos vēstījumus to sākotnējai auditorijai varēja tikt veikts mutiski (2. Pēt. 1:19–21) vai rakstiskā formā (Jņ. 20:30, 31), vai pat dramatizējot (Ec. 4:1–8).

Lai gan joprojām ir daudz jautājumu par to, kā Bībele tika iedvesmota vai kā vispār darbojas inspirācija, kāpēc ir tik svarīgi uzticēties Bībelei kā Dieva iedvesmotajam Vārdam – neatkarīgi no tā, ka mēs pilnībā neizprotam, kā Bībele tika iedvesmota?

_____

_____

Mutiskie vēstījumi

Izlasi 2. Pēt. 1:18–21. Kāda pārliecība mums ir, ka Dieva praviešu mutiskie vēstījumi bija tikpat inspirēti un uzticami kā rakstītie? _____

_____

_____

_____

Dievs runāja ar Ādamu un Ievu pirms grēkā krišanas (1. Moz. 2:16, 17) un arī pēc tam (1. Moz. 3:9–19). Abos gadījumos viņi pilnīgi izprata Viņa vārdus. Viņa balss skaidri skanēja arī Sinaja kalnā (2. Moz. 20:1–20), kā arī Jēzus kristībās un apskaidrošanas brīdī (Mt. 3:17, Mt. 17:5). Mēs varam nepareizi interpretēt to, ko citi cilvēki mums saka. Bet, kad Dievs runā ar kādu, tad, protams, nav iespējama nekāda nesaprašanās vai maldināšana.

Bībele apstiprina, ka "Dievs runāja uz Mozu un sacīja viņam: 'Es esmu Kungs'" (2. Moz. 6:2, NKJV). Daudzi Bībeles autori atzina, ka dzirdējuši Dieva balsi, kad Viņš ar tiem runāja. Tā, piemēram, notika ar Jesaju (Jes. 8:1, 11), Jeremiju (Jer. 1:4, 9, 11) un Ecehiēlu (Ec. 3:16; Ec. 6:1). Jebkurš mēģinājums noliegt šos un citus līdzīgus apgalvojumus beidzas ar to, ka tiek apšaubīts praviešu godīgums un pašas Bībeles uzticamība.

Kā Dievs uzrunāja praviešus viņiem saprotamā cilvēku valodā, tāpat arī pravieši uzrunāja savu auditoriju. Piemēram, Noa bija patiess Dieva pravietis un uzticams "taisnības sludinātājs" (2. Pēt. 2:5). Viņš nav uzrakstījis nevienu Bībeles daļu, bet Dieva vēstījumu saviem laikabiedriem viņš nodeva mutiski, un viņa vēstījums bija ne mazāk iedvesmots kā kanonisko praviešu raksti.

Vairāki citi pravieši, tostarp Nātans, Elija, Elīsa un Jānis Kristītājs, arī nav autori kādai Bībeles daļai, bet savu vēstījumu nodeva tikai mutiski.

Un kā ir ar pašu Jēzu Kristu? Evaņģēlijos minēts, ka Viņš šīszemes kalpošanas laikā "rakstīja ar pirkstu uz zemes" (Jņ. 8:6, NKJV). Tas ir viss. Mums nav ziņu, ka Jēzus būtu sarakstījis vēl ko citu. Bet Viņš mācīja un sludināja mutiski "kā tas, kam ir vara" (Mt. 7:29, NKJV). Daži no Viņa klausītājiem pat atzina: "Nekad vēl neviens cilvēks nav tā runājis, kā runā šis cilvēks." (Jņ. 7:40, 46) Dieva vēstījumus Jēzus galvenokārt paziņoja mutiski. Viņa vēstījumi nebija zemākas nozīmes vai mazāk saistoši tikai tāpēc, ka Viņš pats nav sarakstījis nevienu Bībeles grāmatu.

Cik aizraujoši, ka Dievam ir arī citi pravieši, kuri nav iekļauti Bībelē! Kāpēc šie nekanoniskie pravieši arī ir autoritātes? _____

_____

Rakstiskie vēstījumi

Dažas slavenas runas ir dziļi ietekmējušas cilvēku dzīvi un pat mainījušas vēstures gaitu. Ja šīs runas nebūtu pierakstītas, vārdi ar laiku būtu izdzisuši vai kļuvuši izkropļoti. Tādējādi rakstīšana piešķir runātajam vārdam pastāvību, un šī pastāvība ļauj nodot vēstījumu citām paaudzēm.

Drīz pēc tam, kad israēlieši atstāja Ēģipti un uzvarēja amalekiešus, Dievs norādīja Mozum: "Ieraksti to par piemiņu grāmatā" (2. Moz. 17: 14). Sākot ar Mozu, kurš sarakstīja Bībeles pirmās piecas grāmatas, 90. psalmu un Ījaba grāmatu, Svētais Gars vadīja kanoniskos praviešus, lai tie pierakstītu to, kas tagad veido Bībeles 66 grāmatas.

Izlasi 2. Moz. 17:14; Jņ. 20:30, 31; 1. Kor. 10:11 un Atkl. 1:19. Kādi ir daži no iemesliem, kāpēc Dievs lūdza Saviem praviešiem pierakstīt vēstījumus, ko Viņš tiem deva? ___

_____

_____

_____

_____

Dažādās Bībeles grāmatas atspoguļo dažādo autoru literāro stilu un prasmes. Kā apspriedīsim nākamās nedēļas nodarbībā, katra autora atšķirīgās nianses un dažādie stili nemazina viņu vēstījumu nozīmi, jo iedvesmai nav "pakāpju". Dažas Bībeles daļas acīmredzami ir vairāk attiecināmas un piemērojamas mūsu šodienas dzīvei un ticībai nekā citas daļas. Bet šī patiesība nepadara vienu Bībeles daļu vairāk iedvesmotu nekā citu.

Dažreiz Bībeles autori pierakstīja iedvesmotās vēstis, kuras viņi sākotnēji bija pasludinājuši mutiski paši vai ar uzticama līdzgaitnieka palīdzību. 5. Moz. grāmatā Mozus pierakstīja pēdējās runas, ko viņš teica israēliešiem pirms savas nāves. Četros evaņģēlijos ir pierakstītas vairākas Jēzus svētrunas un pamācības Viņa šīszemes kalpošanas laikā.

Bet ir gadījumi, kad pravieši citēja neiedvesmotus avotus (Ap. d. 17:28; 1. Kor. 15:33; Tit. 1:12) un pat sātana vārdus (1. Moz. 3:1–5; Mt. 4:1–11).

Mums jāatceras, ka, pierakstot citu cilvēku jūtas un vēlmes, pravieši pauda arī savu cilvēcisko reakciju (sk. Dan. 8:27; Atkl. 22:8, 9). Turklāt Bībele apraksta daudzus labus piemērus, kurus vajadzētu atdarināt, bet arī daudzus sliktus, no kuriem vajadzētu izvairīties (1. Kor. 10:1–11).

Lasot Bībeli, mums jāpatur prātā, ka, lai gan tā nav rakstīta nevainojamā valodā, tajā ir ietverta neapstrīdama vēsts, kas izturēs laika pārbaudi.

Drāma, simboli, līdzības

Bībele ir bagāta ar dažādiem simboliem un metaforām. Piemēram, visa Vecās Derības upuru sistēma ar sentēvu altāriem, Mozus svētnīcu un Jeruzalemes templi bija simbolisks Kristus izpirkšanas upura pie krusta un Viņa Debesu priesterības atveidojums (Ebr. 8:1–6).

Daniēla pravietojumos pasaules valstis un varas tika attēlotas kā liela tēla dažādas daļas (Dan. 2:31–45), dažādi dzīvnieki un ragi (Dan. 7 un 8) un divi ķēniņi (Dan. 11). Līdzīgi attēlojumi parādās arī Atklāsmes grāmatā, piemēram, 13. nodaļā minēto divu zvēru gadījumā.

Savās mācībās Jēzus par Sevi runāja, piemēram, kā par Dzīvības Maizi (Jņ. 6:35, 41–58), par pasaules Gaismu (Jņ. 8:12; Jņ. 9:5) un Patieso Vīnakoku (Jņ. 15:1–8). Un, izmantojot sējēja līdzību (Mt. 13:1–9, 18–23) un vairākas citas (Mt. 13:24–52, u. tml.), Jēzus ilustrēja Savas valstības būtību un izaugsmi.

*Izlasi Ec. 4:1–8. Kāpēc, jūsuprāt, Dievs ne tikai runāja, bet arī dažas no Savām vēstīm attēloja dramatiski?*_____

_____

_____

_____

Spilgtas dramatizācijas piemērs ir Ec. 4:1–8, kur Dievs lūdza pravieti izveidot Jeruzalemes miniatūru un gulēt vispirms uz kreisā sāna 390 dienas, kas simbolizēja Israēla namu, un pēc tam uz labā sāna 40 dienas, kas simbolizēja Jūdas namu. Vēl viena vizuāla pieredze bija Hozejas dievišķi noteiktā laulība ar Gomeru, prostitūtu, kas simbolizēja Israēla garīgo neuzticību Dievam (Hoz. 1:2–9).

Ecehiēla un Hozejas dramatiskā pieredze mūsdienās šķiet diezgan šokējoša. Bet tāds arī bija mērķis: vēstīm bija jābūt šokējošām ne tikai mums, bet arī tolaik dzīvojošajiem cilvēkiem. Laikā, kad praviešu brīdinājumi tika nekaunīgi noraidīti (sk. 2. L. 36:15–21), pēdējais Dieva žēlastības solis bija dramatiski brīdināt cilvēkus par viņu patieso stāvokli, lai vestu viņus pie patiesas nožēlas. Šāds dramatisks izklāsts noteikti palīdzēja viņiem saprast, cik nopietni jāuztver Dieva brīdinājums.

Kādu dramatizāciju kāds varētu īstenot šodien, lai mūs brīdinātu, piemēram, par to, ka esam laodiķieši? (Sk. Atkl. 3:14–18.) _____

_____

_____

_____

Elena Vaita par atklāsmi un iedvesmu

Septītās dienas adventisti tic, ka Elena Vaita bija dievišķi iedvesmota. Viņas raksti, dzīve un kalpošana atbilst patiesa pravieša kritērijiem. Viņai piemita tāda pati inspirācijas kvalitāte kā Bībeles praviešiem, lai gan viņa nekad neuzskatīja savus rakstus par vienlīdzīgiem Svētajiem Rakstiem. Gluži pretēji, Elena Vaita vienmēr izcēla Bībeli. Bet kā viņa pati izprata Dieva pravietiskās atklāsmes, kas viņai tika dāvātas, un savas inspirācijas procesu?

Pirmkārt, Elena Vaita vienmēr uzskatīja Bībeli par autoritatīvu un neapstrīdamu Dieva atklāsmi. Bībele atklāj Dieva patiesību un Viņa pestīšanas plānu kritušajai cilvēcei. Šajā procesā, kā mēs noskaidrojām, Viņš izmanto praviešus, lai paziņotu Savus vēstījumus.

Otrkārt, Elena Vaita atzina, ka inspirācijas process ietver dievišķā un cilvēcīgā mijiedarbību. Dievs paziņoja Savus vēstījumus, un tad dievišķo norādījumu pravietis nodeva tālāk saviem vārdiem. Kā to izteica Elena Vaita: "Nevis Bībeles vārdi ir inspirēti, bet gan cilvēki. Inspirācija nedarbojas uz cilvēka vārdiem vai izteikumiem, bet uz pašu cilvēku, kurš Svētā Gara ietekmē tiek piepildīts ar domām. .. Dievišķais prāts un griba apvienojas ar cilvēcisko prātu un gribu; tādējādi cilvēka izteikumi ir Dieva vārds." ("Izmeklētas vēstis" 1. sēj., 21. lpp.)

Attiecībā uz atklāsmēm un pravietiskajiem sapņiem Elena Vaita "domu inspirāciju" izprata kā dievišķās atklāsmes un cilvēcīgās pieredzes apvienojumu. Viņa rakstīja: "Bībele ar tās Dieva dotajām patiesībām, kas izteiktas cilvēku valodā, parāda dievišķā un cilvēciskā apvienojumu." (Turpat, 25. lpp.) Dievs ir izmantojis daudzus veidus, lai radītu izpratni par Savu vēstījumu Sava vēstneša prātā. Tie ietvēra attēlus, vārdus un domas, kas iesaistīja visas pravieša maņas. Elenas Vaitas pieredze bija līdzīga Bībeles rakstītāju pieredzei.

Treškārt, Elena Vaita norādīja, ka ne visa viņas cilvēcīgā pieredze un saziņa bija iedvesmota. "Ir brīži, kad jāizsaka parastas lietas," viņa norādīja, "prātu aizņem arī parastas domas, ir jāraksta parastas vēstules un jāsniedz informācija, kas tiek nodota no viena darbinieka citam. Šādi vārdi, šāda informācija netiek sniegta ar Dieva Gara īpašo iedvesmu." (Turpat, 39. lpp.) Ir svarīgi apzināties šo atšķirību, lasot un atsaucoties uz viņas rakstiem un pieredzi, it īpaši uz viņas sarakstēm un dienasgrāmatām.

Zinot Elenas Vaitas izpratni par atklāsmi un inspirāciju, mēs varam izvairīties no galējībām un interpretēt viņas padomus saprātīgi un ar izpratni.

Lai uzzinātu vairāk, apmeklējiet https://whiteestate.org/absg/5.